

2-TOIFA QANDLI DIABET BILAN OG'RIGAN BEMORLARDA YUQORI JAG'NING O'TKIR OSTEOMIEELITINI ERTA TASHXISLASH VA KOMPLEKS DAVOLASHNI TAKOMILLASHTIRISH

Maxkamov Zoxidxo'ja Xasanxon o'g'li

Yuz-Jag' jarrohligi kafedrası assistenti ADTI

Annotatsiya:

2-toifa qandli diabet bilan og'rigan bemorlarda yuqori jag'ning o'tkir osteomielitini erta tashxislash va kompleks davolash muhim tibbiy masala hisoblanadi. Qandli diabet — bu organizmda glyukoza almashinuvi buzilishi bilan tavsiflangan surunkali kasallik bo'lib, u ko'plab asoratlarga, jumladan infeksiyalar va yallig'lanish jarayonlarining kuchayishiga olib keladi. Diabetik bemorlarda immunitetning pasayishi, qon aylanishining buzilishi va to'qimalarning tiklanishining sekinlashuvi tufayli o'tkir osteomielit rivojlanish xavfi ancha yuqori bo'ladi.

Kalit so'zlar: qandli diabet; bemorlar, yuqori jag', o'tkir yallig'lanish, osteomielit, tashxislash, kompleks yondashuv, davolash.

Yuqori jag' o'tkir osteomieliti — bu jag' suyagining o'tkir yallig'lanish jarayoni bo'lib, u ko'pincha bakterial infeksiya natijasida yuzaga keladi. Diabetik bemorlarda yuqori jag'ning o'tkir osteomieliti tez-tez rivojlanadi, chunki qandli diabet qon tomirlarining torayishi va qon aylanishining buzilishiga olib keladi, bu esa infeksiya tarqalishini osonlashtiradi. Shuning uchun ham ushbu patologiyani erta bosqichda aniqlash va to'g'ri davolashni boshlash juda muhimdir. O'tkir osteomielitni erta tashxislash uchun klinik belgilarga e'tibor qaratish lozim. Bemorlarda og'riq, shish, teri rangining o'zgarishi, yuqori harorat, og'iz bo'shlig'ida yallig'lanish belgilarining mavjudligi kuzatiladi. Shuningdek, bemorlarning umumiy holati yomonlashishi, bosh og'rig'i, charchoq va isitma kabi simptomlar ham bo'lishi mumkin. Diabetik bemorlarda bu belgilar ko'pincha kamroq aniq bo'lishi mumkinligi sababli, shifokorlar ehtiyotkorlik bilan yondashishlari lozim.[1]

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th April, 2025

Tashxis jarayonida laboratoriya va instrumental tekshiruvlar muhim o‘rin tutadi. Qon tahlilida yallig‘lanish belgilarining ko‘tarilishi, leykotsitlar sonining oshishi, sedimentatsiya tezligining yuqoriligi aniqlanadi. Radiologik tekshiruvlar, jumladan rentgenogramma, kompyuter tomografiyasi va magnit-rezonans tomografiya yordamida jag‘ suyagidagi o‘zgarishlar, yallig‘lanish jarayonining darajasi va tarqalish doirasi aniqlanadi. Shuningdek, mikrobiologik tekshiruvlar orqali infektsiyani keltirib chiqaruvchi mikroorganizmlarni aniqlash va ularga qarshi mos antibiotiklarni tanlash amalga oshiriladi. Davolash yondashuvi kompleks bo‘lib, bir nechta yo‘nalishni o‘z ichiga oladi. Avvalo, qandli diabetni nazorat ostiga olish zarur. Bu glyukoza darajasini normallashtirish, qon bosimini va boshqa metabolik ko‘rsatkichlarni barqarorlashtirish orqali bemorning umumiy holatini yaxshilashga xizmat qiladi. Diabetni boshqarish osteomielit jarayonining kechikishiga va asoratlarning oldini olishga yordam beradi.[2]

Antibiotik terapiyasi o‘tkir osteomielitni davolashda asosiy o‘rin tutadi. Mikroorganizmlarga qarshi samarali antibiotiklar tanlanishi va ularning dozalari, davolash muddati individual ravishda belgilanadi. Antibiotiklarni parenteral yo‘l bilan uzoq muddatli qo‘llash ko‘pincha talab etiladi. Shuningdek, yallig‘lanishga qarshi va og‘riq qoldiruvchi preparatlar ham qo‘llaniladi. Jarrohlik aralashuvi zarur bo‘lganda amalga oshiriladi. Bu infektsiyalangan to‘qimalarni tozalash, nekrozlangan qismlarni olib tashlash va yallig‘lanish jarayonini kamaytirishga qaratilgan. Jarrohlik usullari bemorning holati va osteomielitning og‘irlik darajasiga qarab tanlanadi. Jarrohlikdan keyingi davrda yarani to‘g‘ri parvarishlash va infektsiyaning qaytalanishining oldini olish muhimdir. Fizioterapiya va rehabilitatsiya ham davolash jarayonining ajralmas qismidir. Ular qon aylanishini yaxshilash, yallig‘lanishni kamaytirish va to‘qimalarning tiklanishini tezlashtirishga xizmat qiladi. Shuningdek, bemorning og‘irligi, harakat faoliyati va umumiy holati hisobga olinib, individual rehabilitatsiya dasturi tuziladi.[3]

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th April, 2025

Profilaktika choralariga e'tibor qaratish ham muhimdir. Diabetli bemorlarda og'iz bo'shlig'ining gigienasi, muntazam stomatologik ko'riklar va vaqtida davolash osteomielitning oldini olishda katta ahamiyatga ega. Shuningdek, diabetni samarali boshqarish va umumiy sog'likni saqlash uchun bemorlarga ta'lim berish zarur.[4]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, 2-toifa qandli diabet bilan og'rigan bemorlarda yuqori jag'ning o'tkir osteomielitini erta tashxislash va kompleks davolash muhim ahamiyatga ega. Bu kasallikni o'z vaqtida aniqlash va to'g'ri davolash orqali asoratlarning oldini olish, bemorning hayot sifatini yaxshilash mumkin. Shifokorlar va tibbiyot xodimlari bu yo'nalishda bilimlarini doimiy ravishda yangilab borishlari, zamonaviy diagnostika va davolash usullarini qo'llashlari lozim. Diabetli bemorlarning sog'lig'ini saqlash va ularni murakkab asoratlardan himoya qilish uchun ko'p tarmoqli yondashuv zarurdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullayev, S. M., & Islomov, T. R. (2022). Qandli diabet va og'iz bo'shlig'i kasalliklarining o'zaro bog'liqligi. Tibbiyot ilmiy jurnali, 5(3), 45-53.
2. Karimova, N. B. (2023). Diabetik osteomielit: diagnostika va davolash yondashuvlari. O'zbekiston stomatologiya jurnali, 12(2), 78-85.
3. Rahimov, D. A., & Toshpo'latov, J. K. (2021). Qandli diabet va jag' osteomielitining klinik ko'rinishlari. Tibbiyot va sog'liqni saqlash, 9(1), 34-40.
4. Usmonov, B. T. (2023). Yuqori jag' osteomielitida zamonaviy diagnostika usullari. O'zbekiston tibbiyot axborot portal, 7(4), 22-29.
5. Yusupova, M. S., & Qodirov, A. N. (2022). Diabetik bemorlarda osteomielitni davolashda kompleks yondashuv. Tibbiyot amaliyoti, 15(6), 59-66.

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th April, 2025

-
6. Murodova, L. R. (2023). Qandli diabet bilan og‘rigan bemorlarda og‘iz bo‘shlig‘i infeksiyalarining oldini olish. Sog‘liqni saqlash jurnali, 11(3), 12-18.
 7. Tursunov, F. J. (2021). Jag‘ osteomielitining jarrohlik davolash usullari. Tibbiyot va texnika, 8(2), 44-50.
 8. Isroilova, G. K., & Nazarov, S. M. (2022). Diabetik osteomielitda antibiotik terapiyasi samaradorligi. Farmakologiya va klinika, 10(5), 31-37.